

im

interieur...
westergasterras

borderline...
peter struycken

verpakkingsontwerp...
whole earth

het dna van...
niels van eijk &
miriam van
der lubbe

interieur
corporate...
gall & gall

fotografie...
desiree dolron

corporate...
picnic

over de grens...
packaging
brasil

architectuur...
mecanoo

blad...
capricious

Het werk van Miriam van der Lubbe en Niels van Eijk mag divers zijn - van een glasvezellamp tot een bloemenproject - onmiskenbaar loopt er een rode draad door het werk. Voor inhoudelijke vernieuwing of commentaar komen opdrachtgevers bij hen terecht. Na een vliegende start is het tijd om zichzelf vragen te stellen. Dat doen ze vanuit een nieuwe studio.

tekst: viveka van de vliet

*Lady's Bag Me and ...
My Beretta, 1999*

*Lady's Bag, voor ...
Kikkerland USA,
2007*

het dna van van eijk en van der lubbe

Een spiksplinternieuw opgetrokken studio in Geldrop is het nieuwe domein van ontwerpers Miriam van der Lubbe (1972) en Niels van Eijk (1970).

In de flexibele ruimte, min of meer in de achtertuin van hun woonhuis, kan ontvangen, gegeten en gebrainstormd worden. Wanneer tijdelijk meer ruimte nodig is voor de aangrenzende werkplaats, kan de hele wand tot aan de achterpui naar achteren worden geschoven. Nu staan er in de gecreëerde flexplek boeken, ontwerpen en een rij zelfontworpen stoelen. Boven in de studio is het aanzienlijk rustiger dan in de onderliggende werkplaats waar druk wordt gezaagd, geschuurd en gelakt. Het hele inrichtingsplan voor een particuliere woning in de Zwitserse bergen wordt hier momenteel vervaardigd. Straks moet alles in een vrachtwagen vervoerd worden naar de opdrachtgever, de directeur van meubelfabrikant Van Esch, die er een echt designhuis van gaat maken met meubels van Scholten & Baijings, Ineke Hans en Dick van Hoff.

De directeur had een tijdje terug hun studio bezocht en gezegd: 'Dat wil ik ook', doelend op de slimme manier waarop met de ruimte is omgegaan wat betreft de houten ladenkasten onder de trap, de archiefkasten in de studio boven en de verplaatsbare wand.

Onder de opdrachtgevers van de twee ontwerpers bevinden zich meer bekende namen:

zoals Rosenthal, het Nederlands Textielmuseum, Droog Design, Habitat, Royal Leerdam, Moooi en Bloemenbureau Holland. Hun werk is uitgewaaierd over de hele wereld en tentoongesteld in onder andere Amsterdam, Londen, New York, Tokio, Helsinki en Taipei en aangekocht door het Stedelijk Museum in Amsterdam, het museum FIT in New York, Wocef Korea en de Manchester City Gallery. 'Na deze vliegende start hebben we zoveel projecten gedaan omdat we steeds reageerden op - leuke - opdrachten. Daardoor hebben we nauwelijks tijd gehad om onszelf vragen te stellen', reageert Van der Lubbe op de vraag waar ze nu staan, na tien jaar. 'Toevallig zijn we daar momenteel over aan het nadenken. We hebben behoefte om een résumé te maken, een pas op de plaats, waardoor we ook een paar projecten niet hebben aangenomen. We willen de tijd nemen om nieuwe plannen te bedenken, andere, nog niet bepaalde, gebieden te verkennen. Daarvoor hebben we een jaar uitgetrokken.'

.....chihuahua

Voor nieuwe plannen maken is nu eindelijk tijd. Want eerst werd hun woonhuis verbouwd, en daarna de studio. Het in Amsterdam gevestigde ANA Architecten werd gevraagd voor hen een studio met een eigen "smoel" te ontwerpen. De architecten doop-

ten het gebouw *Chihuahua* omdat het een kleintje is, te midden van een amorf beeld van achtertuinen, schuurtjes, heggen, loodsen en garages. Maar het kleintje weet toch de aandacht op te eisen. Al vanuit de verte zie je hoe het gebouw twee grote ogen lijkt te hebben die uitkijken over de omgeving.

Van Eijk en Van der Lubbe willen ook helemaal geen grote studio. 'We werken alleen met freelancers, van conceptuele tot ruimtelijk ontwerpers. Vastheid geeft logheid, nu bruist en leeft het. Geen dag is hetzelfde', zegt Van der Lubbe.

Ondanks dat het divers is wat ze maken - een stoel, een tentoonstellingsontwerp, een bloemenproject - loopt er onmiskenbaar een rode draad door al het werk. Voor inhoudelijke vernieuwing of commentaar komen opdrachtgevers bij hen terecht.

'Wij pakken karakteristieken die mensen herkennen', legt Van der Lubbe uit. 'Zo hebben we allemaal onze bagage, een historie en een beleving van dingen. Wij bekijken een product vanuit een ander perspectief, zorgen dat iets bestaands, iets bekends in de beleving van mensen, in een nieuwe context wordt geplaatst. Hierdoor krijgt het een nieuwe waarde die op een prettige manier verrassend of vervreemdend werkt. Zo ga je anders naar vertrouwde dingen kijken, naar de wereld om je heen.'

Godogan, 2006
Voor Barry
Friedman Ltd
New York & Droog
Design

'geen dag is hetzelfde'

miriam van der lubbe

Een voorbeeld: 'We vonden het zo jammer dat bloemen altijd binnen de bloemen- en plantenwereld blijven. We spraken er met Marcel Wanders over om bloemen in de vormgeverswereld te introduceren.'

En zo geschiedde. Bij de stand van Wanders' Moooi op de Salone del Mobile in Milaan in 2005 ontstond een grote bloemenmuur, bestaande uit 4500 levende Calandiva-planten, gemaakt met behulp van Trend House PPP en het Bloemenbureau. Het jaar daarop kwamen de ontwerpers met een theater en enorme bloemenjurken en ontwierpen ze trays die als stapelbare legostenen vol planten fungeerden. De trays waren opwindbaar met een grote sleutel, waardoor ze ronddraaiden.

Ook werkten ze aan het Fleurop-project *Bouquets of Emotions*. 'Omdat boeketten altijd zo truttig zijn, zo van "Doe maar voor vijftien euro een geel boeket", wilden we de bos bloemen uit die sfeer halen', verklaart ze. 'Met het gegeven dat je bloemen vaak geeft vanuit een bepaalde emotie, hebben we de emoties ontleend. Zo bestaat *Bouquet of Sensuality* uit 80% sexy, 10% horny en 10% love - en *Bouquet of Hate* uit 80% hate, 10% jealousy en 10% pity. Je doet iets met de kwaliteiten van bloemen en brengt het product veel verder.' Naast bloemen maken de twee ontwerpers producten, inrichtingen, tentoonstellingen en houden zich niet te vergeten bezig met vrije opdrachten. Want zelfgeïnitieerde projecten zijn nodig om scherp te blijven en inhoudelijk te groeien, is hun ervaring.

..... beretta's in de ban

Van der Lubbe en Van Eijk werken graag met Habitat in Engeland, bij wie ze dit jaar nog een klok lanceren, en met Quasar voor wie ze een nieuwe serie lampen maken. In de Verenigde Staten hadden ze andere ervaringen. De ontwerpers bedachten een handtasje in felle kleuren in de vorm van een pistoolholster. Er werden prototypes gemaakt, het product was helemaal uitontwikkeld, er zat veel tijd en energie in, maar werd stopgezet vanwege interne discussies. 'Omdat er net een halve gare op een school had geschoten (het door studenten aangerichte bloedbad op Columbine Highschool in 1999, red.), vonden ze het een verkeerd moment om een holstertas op de markt te brengen, zegt Van der Lubbe. 'Ik word daar droevig van. Deze Beretta is niet eenduidig. Er kleefte een kritische noot aan. Mensen willen kennelijk niet geraakt, tot nadenken gezet en geconfronteerd worden, maar behaagd. En dat doen we niet. We zijn tenslotte geen cabaretiers.'

Zodoende zijn de Beretta's (voorlopig) niet in Amerika te vinden. Wel worden ze in Europa op de markt gebracht.

Ook de recente opdracht voor Droog Design en de Friedman Gallery in New York moest wat de ontwerpers betreft meer om het lijf hebben dan het vervaardigen van een product dat alleen rijke Amerikanen in de galerie konden aanschaffen. Zo wilden ze in het kader van de globalisering het te besteden geld iets goeds laten doen. Via een ontwerper die ze van de Design Academy Eindhoven kenden, leidde het spoor naar Bali waar kwalitatief hoogstaand houtsnijwerk wordt bedreven.

'Men komt daar echter vaak niet verder dan de hele dag adelaars vervaardigen voor de toeristen', weet Van der Lubbe. Om dat te voorkomen bedachten ze de *Godogan*, een enorme notenhouten tafel waarvoor een uiterst ingewikkelde decoratie werd ontworpen. Het ziet eruit als een Escher-tekening en verbeeldt een Indonesisch sprookje waarbij een kikker in een prins verandert. Met moderne lasertechniek wordt een 3D-decoratie op de tafel aangebracht zodat de Indonesiërs aan het gelaagde en verfijnde snijwerk kunnen beginnen. De decoratie moest dermate ingewikkeld worden dat gedurende een hele lange tijd veel mensen aan de opdracht zouden kunnen werken.

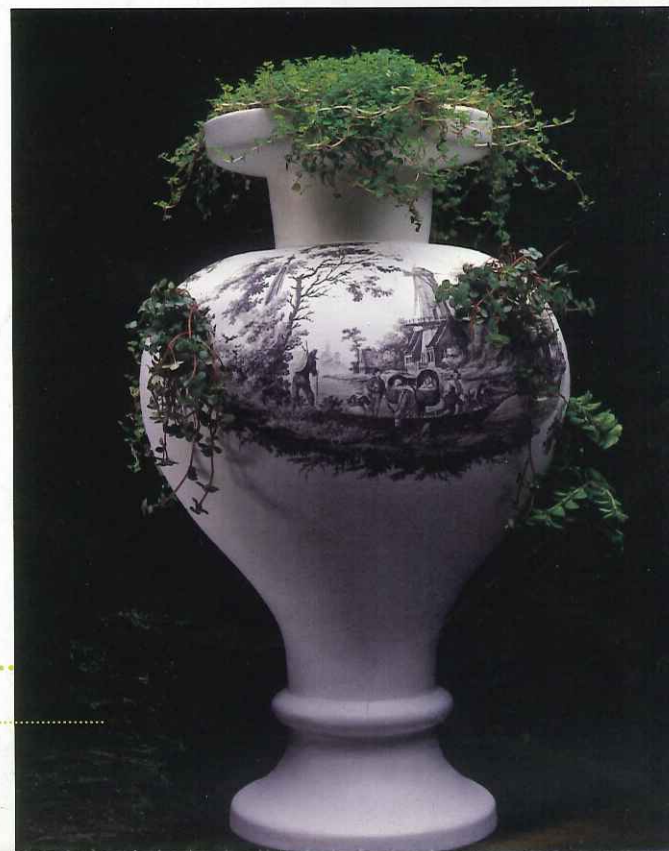
'Amerika is er voor de markt, Nederland voor de vormgeving en Indonesië voor het handwerk. Zo worden de afstanden kleiner en profiteren we van elkaars expertise', zegt Van der Lubbe. 'Het handmatige en het industriële ontmoeten elkaar op die manier.'

Die manier van denken en werken wordt steeds belangrijker in het leven van de twee ontwerpers. 'We willen dingen met betekenis maken, en dan bedoel ik niet betekenis alleen voor mezelf of voor een journalist die weer een leuk plaatje heeft', meent van der Lubbe. 'We ontwikkelen een gedachtegoed die inhoudelijk iets toevoegt, iets kan betekenen voor anderen. Daarvan is het tafelproject een voorbeeld, maar ook de projecten in de bloemen- en plantenwereld. Je helpt die industrie verder, en daarmee de mensen die er werken.'

..... concept meets techniek

Studenten zijn met heel andere dingen bezig, ondervond het ontwerpduo. Van der Lubbe zit in het bestuur van de BNO en geeft les op de Design Academy bij de richting *Living*. Van Eijk deed dat bij *Leisure* en op de St. Joost in Breda. 'Ik bespreek met studenten wat mij bezighoudt en scherp zodoende mijn gedachten aan', zegt Van der Lubbe. 'Het is interessant om ook op een analytisch niveau met het vak.....'

Inrichting
appartement
Zwitserland, voor
Van Esch, 2007

Voor tentoon-
stelling Hollands
Porselein,
Prinseshof
Leeuwarden

Tentoonstellings-
ontwerp *Sur
Place*, 2007, voor
Fortis; fotografie:
Rob Versluys
Amsterdam

'al onze ontwerpen vertellen verhalen, maar die moeten wel gelezen worden'

miriam van der lubbe

..... bezig te zijn, er veel over te lezen en mensen enthousiast te maken. Maar het gekke is dat de studenten van nu allemaal een ster willen worden. Dat beeld wordt mede veroorzaakt door de manier waarop de academie zich presenteert. De Design Academy heeft tenslotte een gezicht gekregen door het lijstje bekende namen dat er is afgestudeerd, van Hella Jongerius tot Jurgen Bey. Die groep heeft het vakgebied smoel gegeven. De jonge studenten spiegelen zich aan deze "helden", zien hen als ideaal.

Maar het sterrendom is betrekkelijk, meent ze. 'Zeg dat er drieduizend ontwerpers bij de BNO zijn aangesloten. Daarvan zijn er slechts een aantal bekend, terwijl er vast geweldige talentvolle ontwerpers zijn die niet in de publiciteit komen. Zo zie je de reikwijdte van het vakgebied niet.'

Van Eijk en Van der Lubbe leerden elkaar kennen op de Design Academy Eindhoven. Ondanks het feit dat ze een relatie kregen waren ze allerm minst van plan samen te gaan werken. Van der Lubbe, die in 1994 aan de Universiteit van Kunst en Design in Helsinki meubels en juwelen ontwierp en in hetzelfde jaar stage liep bij Ontwerpwerk in Den Haag, studeerde in 1995 in Eindhoven af bij de richting *Man & Living*. Zij volgde aansluitend nog een Masters aan het Sandberg Instituut. Niels, die twee jaar later bij *Man & Living* afstudeerde, liep stage bij Gijs Bakker en werkte bij Atelier van Lieshout. Toen ze vervolgens afzonderlijk met een startstipendium aan de slag gingen, bleek dat ze altijd aan het sparren waren. 'We voerden heftige discussies over elkaars projecten en dat bleek ieders werk beter te maken', was de ontdekking.

Toen Niels in een boerderij in Someren zijn werkplek vond sloot Miriam zich bij hem aan, al hielden ze nog steeds twee afzonderlijke eenmanszaken aan. Pas in 2000 begonnen ze samen een studio, waar ze voortaan voornamelijk de grote opdrachten samen voor hun rekening nemen. Voor specifieke vragen bleven de opdrachtgevers toch wel om één van beiden vragen. Zo is de prachtige, veel geproduceerde en in 2002 voor de Rotterdamse Design Prijs genomineerde *Bobbins Lace Lamp* typisch Niels. Deze gekantkloste lamp van glasvezels waar geen peertje aan te pas komt, is na drie jaar experimenteren in de werk-

Voor tentoon-
stelling *Hollands
Porselein*,
Prinsessehof
Leeuwarden

plaats tot stand gekomen. Een variant was onlangs op de tentoonstelling *Radical Lace & Subversive Knitting* in het Museum of Arts & Design New York te zien en een zeven meter hoge special hangt sinds kort in het Diaconessenhuis in Leiden.

Een nieuwe kleur marmoleum, een project van Forbo waarbij voor elke maand van het jaar een andere ontwerper is gevraagd een kleur te bedenken, is meer iets voor Van der Lubbe. 'Niels zou die opdracht niet eens aannemen', vermoedt ze, 'want kleur komt bij hem voort uit iets, er zit altijd een verhaal achter. Kleur ontstaat niet *out of the blue*.'

Dat typeert meteen de verschillen tussen de twee ontwerpers. Van der Lubbes werkwijze begint bij de gedachte, het concept. Van Eijk is meer de uitvinder, degene die vanuit materiaal en techniek iets probeert te maken. Hij is dan ook veel vaker in de werkplaats te vinden. Met die gebundelde kwaliteiten kunnen ze omvangrijke opdrachten aan. Het kunstproject voor Fortis is wat betreft de uitvoering zo'n gigantisch project. In nauwe samenwerking met de curator en de bank werd het concept ontwikkeld. Hierbij wilden ze de kunstcollectie van de bank in de vorm van een verhaal tonen, waarbij geprobeerd werd mensen anders naar een tentoonstelling te laten kijken. Daarnaast richtten de ontwerpers maar liefst 36 kamers in. Zo realiseerden ze onder andere een glazen vloer die bestond uit doorzichtig glazen bolletjes, waar de bezoeker krakend op kon rondlopen, alsof het een kiezelstrand betrof.

Vrij recent ontwierpen ze delen van een servies voor de tentoonstelling *Pretty Dutch* in Museum Het Prinsessehof in Leeuwarden. Het zijn traditioneel vormgegeven borden met hedendaagse patronen. In eerste instantie zien de luie kijkers wellicht alleen maar bloemdecoraties, maar nadere bestudering leert dat de patronen afkomstig zijn uit Nintendo-spelletjes. Bloemen blijken plots satellieten, kop-telefoons en kabels; blaadjes zijn veranderd in computermuizen. Van der Lubbe zou het heel prettig vinden als zulke borden worden losgeweekt uit de museumwereld en bij Blokker te koop worden aangeboden. Zodoende komt hun gedachtegoed namelijk bij een breder publiek. 'Al onze ontwerpen vertellen verhalen, maar die moeten wel gelezen worden.'

